

საბავშვო
გაზეთი



1927



შ ი ნ ა ა რ ს ი.

1. აზხ. ვოიკოვი—მანისა	1
2. ბავშთა საერთაშორისო კვირეული ტფილისში	2
3. რისთვის-ღა გლესო, ნამგალო—დ. თურდოსპირელის	4
4. პატარა ლექსო	5
5. ზაფხული—ლექსი ელიოზიშვილისა	14
6. ქიმიური ომი ტფილისში—დამსწრესი	15
7. პიონერების მარში—ლექსი მ. კუჭავასი	17
8. ყოჩალი მიზა—ვანო მათიაშვილისა	18
9. პატარა მოწაფის წერილი დედას—ლექსი ე. მ —ისა	21
10. კიანჭველას ლომი—თარგმანი—ნინოსი	23
11. ტერარიუმი—ნინოსი	30

ბავშთა შემოქმედება: 1. ქარხანაში—სერგო სუდჩენკოსი, 2 სამტრედიის მუშათა კლუბს—გ. ნოდიაშვილისა, 3. განთიადი—მგალობლიშვილისა. 4. მიყვარს დილა—გოგია ამ. 5. შურა უღენტე. 6. შვიდობით იადონო—ქ. სამადაშვილი. 7. მიყვარს ალაზანი—თინა ხურციანის. 8. ჩემ დისწულს—ლ. მეგრელიძე.
თამაშობანი — მანისა.

ხალი უზვი ჩინეთს.

თამაშობა ასე წარმოებს: იყოფიან სამ ჯგუფად: ჩინელები, უცხოელი მდიდრები და დასავლეთის მუშები. რომ ერთი ჯგუფი გაირჩეს შეორისაგან, ყველას თავისი ნიშანი აქვს: ბურჭუებს გულზე თეთრი ლენტე აქვთ დაბნეული, მუშებს—წითელი ლენტე, ჩინელებს კი ქუდები ახურავთ. ბურჭუები დასდევენ ჩინელებს, ხდიან თავიდან ქულს, მუშები ბურჭუებს დასდევენ და ნიშანს სტაცებენ. ვინც უნიშნო ან უქულო რჩება, ის ვადის რიგიდან თუ რომელიმე ჯგუფი ისე შემცირდა, რომ მესამედზე დადგა, დამარცხებულად ითვლება. გამარჯვებული ის ჯგუფია, რომლის წესების ნახევარზე მეტი დარჩა რიგში. თამაში სწარმოებებ გარეთ, გაშლილ ალაგას, ან ძალიან დიდ ოთახში. თამაში გრძელდება 10 წუთი.



საქალაქო

მე-XXIII წ. | № 6 | ივნისი | 1927 წ.

განათლების სახალხო კომისარიატის სოც. აღზრდის მთავარმართველობის და
საქ. ა. ლ. კომკავშ. ცენტრ. კომიტ. ყურნალი ზავშებისათვის.

ამს. პ. ლ. ჰოიკოვი.

F 1929



7 ივნისს, დილის 10 საათზე, ვარშაეაში (პოლონეთში) რკინის გზის სა-
დგურზე მონარქისტმა ზორის კაიერდამ მოჭლა საბჭოთა სრულუფლებიანი წარ-
მოამდგენელი პოლონეთში ამს. **ჰოიკოვი**.

ვინ იყო ამს. **ჰოიკოვი**?

პეტრე ლაზარეს ძე ვოიკოვი დაიბადა 1888 წელს კერწში. ის რევოლუ-
ციონური მოღვაწეობისათვის ბევრჯერ იყო დასჯილი, გადასახლებული, მაგრამ
მისი მებრძოლი სული უფრო და უფრო მტკიცდებოდა და ის მშრომელთა სა-
დარაჯოზე დღემდე შეურყევლად იდგა.

დაუნდობელმა მტერმა იგი სიცოცხლეს გამოასალმა.



ბავშთა საერთაშორისო კვირეულისათვის, ბრძოლისა და შრომის დღისათვის მზადება ტფილისის ზიონურებში და შეუკავშირებელ ბავშვებში დიდი სიცხოველით სწარმოებდა.

ბავშთა საერთაშორისო კვირეულისათვის, ბრძოლისა და შრომის დღისათვის მზადება ტფილისის ზიონურებში და შეუკავშირებელ ბავშვებში დიდი სიცხოველით სწარმოებდა.

15 მაისიდან ტფილისის ბავშვები ქუჩებში გამოდიან სიმღერებით და წითელი დროშებით...

ზიონურები მწულობრი რიგებით, კოლექტივების დროშებით მოძრაობენ ტფილისის ქუჩებში, ბუნებაც ხელს უწყობს ამ ზეიმს: შიანნი მშენიერი დღეებია, ზიონურთა ათასეული სახეები იღიმება. მოძრაუ რიგებში მრავალი არაზიონური შეუკავშირებელი ბავშვია.

ზიონურთა რაზმები მოძლიძარი სახეებით, სიცოცხლით სავსე სახეებით მიეშურებიან დიღების ადგილებზე — არმიის და ფლოტის სახლში, მუშათა ახალ კლუბში და სხვა.

არმიისა და ფლოტის კლუბში უკვე თავმოყრილია 800 მეტი ბავშვი.

სასიამოვნო სანახავია კლუბი: კრიამული, მხარულეობა... ერთიერთმანეთში არიან არეული წითელუელსახვევიანი ბავშვები და შეუკავშირებელი მოწაფეები. გოგონები და ბიჭუნები მხარულეად საუბრობენ და მოუთმენლად მოკლიან სეიმის დავუებს.

დიდი აღტაცება გამოიწვია ზიონერ-პოეტების გამოსვლამ თავიანთი ლექსებით, რომელიც მიძღვნილი იყო ბავშთა საერთაშორისო კვირეულისადმი. განართულ იქნა ფისკულტურის ჯგუფების თავისუფალი ვარჯიშობა და სხვა.

დასასრულ გაიმართა ცეკვა, შესრულებულ იქნა მრავალი რევოლუციონური სიმღერა და ზიონერთა მარში.

ასეთმა შინაარსიანმა დილამ ძალსე გაახარა ბავშვები; ასეთი დიდებუნი მრავლად ჩატარდა ტფილისში.

მრავალი ბავში გაემტკიცარა ამ დღეს კესკუნსიებზე ქალაქს ვარეთ.

ვარტი სანახავი იყო ტფილისი ამ დღეს. ეგულა გრძობდა, რომ რევოლუციის ნორსი თაობა ჯანსაღია, რევოლუციისათვის თავდადებული და საქმიანია.



რისტვის-ღა გლესო, ნამგალო?

რისტვის-ღა გლესო, ნამგალო,
ნამგალო, ჩემო რკინაო,
როცა მინდორში საღვეწმა
მანქანამ დაიქმნაო?

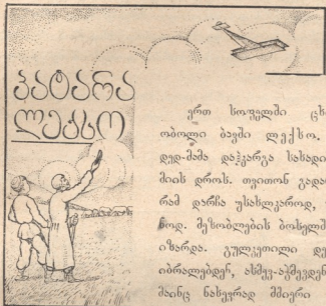
თვალის უსწრაფეს სიჩქარით
უნას მკის, ჰკონავს კიდევცა,
მისი ქება და დიდება
გაისმის კიდით-კიდევსა.

აღარ მინდისარ, ნამგალო,
გაფხაფებულო, წკრიალა,
აგერ მინდორში საღვეწმა
მანქანამ დაიგრილა.

თვალის უსწრაფეს სიჩქარით
უნას მკის, ჰკონავს კიდევცა,
მისი ქება და დიდება
გაისმის კიდით-კიდევსა.

დ თურდოსპირელი.





გაბორა ლესო

ერთ სოფელში ცხოვრობდა ობოლი ბავში ლექსო. ლექსომ დედ-მამა დაჭკარვა სახადის ეზიდუმიის დროს. თვითონ გადარჩა, მაგრამ დარჩა უსასლკაროდ, უპატრონოდ. მესობლების ბოსელში გამოიზარდა. გულგეოილი დედაკაცები იბრალებდენ, ასმუკ-აჭმუკდენ, მაგრამ მაინც ნახეზრად შშიერი იყო და სულ ჰურის ეუა ელანდებოდა.

მან ვოველთვის იცოდა, ვის სახლში აცხოვდენ დღეს ჰურს, და მაშინვე იქ წნდებოდა, დედაკაცებს ფინსებს უსიდავდა და გასამრჯელოდ ერთ კარვ მოზრდილ ცხელ კვერს მიიღებდა სოლმე.

ამავე სოფელში ცხოვრობდა გლეხი ნინიკა. ნინიკა სოფელში ეველასე შუქლებული იყო, ეველასე შეტი ხარ-კამბენი მას ჰეადა.

ლექსო ბევრჯერ მისულა ნინიკას კარებთან, მაგრამ ნინიკას ცოლი კატატო, მთელ სოფელში განთქმული თავისი სიანხსლით, დაუტატანებდა:

— დაიკარვე აქედან, შე არგასამუებო! ის ჭრელი ქათამი რომ დაშეკარვა, უსათუოდ შენი მოპარული იქნება.

საწყვლდი ლექსო მოიბუხებოდა და გაბრუნდებოდა. აბა, რით დაეპტვიცებინა, რომ ჭრელი ქათმის ქურდი ის არ იყო. ლექსო რომ წამოიხარდა, ნინიკამ უთხრა ცოლის:

— დედაკაცო, მოდი ეს ობოლი სალიკანთ ლექსო ჩვენთან დაუყენოთ, გაჭამოთ და სამაგიეროდ, სხვა რომ არა იყოს რა, ძროხებს მანც კარეკავს ნახირში, თორემ იმ შესვენებულ მენახირეს ვერ ვენდობი.

კატატო ჯერ ცივე უარსე იდგა, მაგრამ ბოლოს დათანხმდა. მართლაც, აბა, რა დიდი საქმე იყო ობოლი ბავშვის ჭმევა? სამაგიეროდ მენახირეობას გასწყვედა. ასე გახდა ლექსო ნინიკას მენახირედ. დილა-ადრიახად კარეკავდა ძროხებს ნახირში და მთელი დღე მინდორ-ველებში დადიოდა დიდი ჯონით და ტეხვის კუდით.

ლექსოს ძალიან უყვარდა ნახირის კარეკა რეინის გზის ლიანდაგისაკენ და მხად იყო მატარებლისა-



ლექსოს ძალიან უყვარდა რეინისგზის ლიანდაგთან დგომა.

თვის საბოლოოთ ეცაღნა.

— ნეტა მივ ჩამსვა და წამიყვანა შორს, შორს!!

ოცნებობდა ლექსო მატარებლის დანახვასე. მატარებელი კი კუგუნით და გრუნუნით ჩაუქროდებდა და ნახირს შეუფრთხოებდა; ბოლოზე ნიკორა კი კუდაწყული შეუქრტრუძდებოდა, ვითომ ძლიერ შემეძინდაო. ბევრჯერ სდებოდა, რომ მატარებლიდან გადმოუკდებდნენ სარკმლიდან რამეს, უმეტესად ხილს.

მაგრამ უკვლასე შეტად ლექსოს უყვარდა, როდესაც მძღობა ჰქვრიდან მის ზუსუნნი ესმოდა. აღტაცებული კისერს იგრუნდა ცაში ცქერით, სანამ დიდი რეინის ჩიტი ზუსუნით თავს არ გადააფრინდებოდა.

ამჟვე სოფელში დროგამოშვებით ჩამოდიოდა ქალაქელი ასალგასრდა საქრო, რომელიც მთელ სოფელში კოსტაობდა და სოფლის ასალგასრდობას კუღში შურს უღვიძებდა.

ერთ დღეს საქრო სოფლის ბოლოში იჯდა ხის ძირში და დანით რაღაცას სთლიდა. ლექსომ თავისი ნახირით გვერდით ჩაუბნა. წაკი ცნობისმოყვარე იყო და ძალიან იხიდავდა ქალაქელი საქრო, ლექსო შედგა და დაუწყო თვალუწურის დევნება საქროს მუშაობას. ბოლოს ვეღარ მოითმინა და ჰკითხა:

— რას აკეთებ? ურემს? მოიტა ეკ დანა და ისეთი ურები გამოგითაღო, რომ ქალაქში ვერც კი ნახო.

საქრომ კაციცინა.



ლექსო აეროზლანს აკეთებს.

— აბა, როგორ არა! ქალაქში ურების შეტი აღარაფერია! ურემს არა და აეროზლანს კი ვაკეთებ.

ლექსო გამტკრდა. მას ვერ წარმოუდგინა ამგვარი რამ. დიდხანს იდგა საქროს ასლო და კიდევ დიდხანს იდგომებოდა, რომ ერთ გლეხს არ დაეძახნა:

— შენ, ეი, ვერ შედავ, ნახირი ვენახებისაკენ გადავიდა? რას უღკვანარ!

ლექსო გამოერკვა, შკუბღვირა გამუღელ კვლეს და ნახირს დაედევნა. ამის შემდეგ მას მოსუნება აღარ ჰქონდა.

— როგორ უნდა გააკეთოს საქარომ იროზლანა? — ჰუიქრობდა ძიული დღე ლექსო.

რამდენიმე ხნის შემდეგ საქარო ქალაქისაკენ წასასვლელად მოემზადა და სადგურისაკენ გასწია. გზაში მას ლექსო დაეწია.

— აბა, მახვენი ის იროზლანა რა გააკეთე.

საქაროს გაცინა.

— ის უკვე დამუტვრა. ოძელანთ ხევი თუ მოსებენი, ნახავ. აბა, ეს დანაც შენი იუოს. გამოთაღე ურძები, — უთხრა საქარომ.

სახუქარმა ისე გახსარა ლექსო, რომ მადლობაც კი დაავიწყდა.



ლექსო, რაც ძალი და ღონე აქვს, ყვირის: „გაჩერდიო, გაჩერდიო“.

საქარომ დიმილით გადახედა ვამტყერებულ ბავშვს და გაუღბა გზას. ლექსომ იპოვა აეროზლანის ნამტყერეები. უფრო თავისი მოსასრებით მისვდა, თუ რანაინად უნდა შევერთებინა.

— ნეტავი ასლა დამანასვა ეს იროზლანა, — გულში ნატრობდა ის.

კარგა ხნის წვადლების შემდეგ ლექსოს ხელში ეჭირა ხისგან საკმაოდ კარგად გამოთლილი ჰატარა ჰლანური.

მთელ დღეებს ახლა ლექსო ნახირში უოფნის დროს იძს ცდილობდა, რომ თვითონაც გამოეთალა უფრო კარგი ჰლანური. ბოლოს მიხსწია თავის საწადელს. მის მიერ გაკეთებული ჰლანური საქაროსსე უფრო ლამაზი და კონტა გამოვიდა. ლექსოს სინჯრულს სასდვარი არა ჰქონდა, როდესაც მან ბორცვიდან თავისი ჰლანური ჰაერში გაიხროლა. ჰლანურმა რამოდენიმე ხანს ისრიალა ჰაერში, შემდეგ შეტორტმანდა და ბალახში ჩაიძალა.

*
*
*

აწილ სოლიძე ცნობილი მუშაკი იყო. ერთხელ მას მოუნდა სასქარო საქმესე ტფილისში გადაფრენა. გადაფრენა ისე მოულოდნელი იყო, რომ აწილმა მფრინავ ზურაბ დანიშვილს მხოლოდ ოცი წუთის ვადა დაუღო აეროპლანის მოსამზადებლად.

სწორედ ოცი წუთის შესრულების შემდეგ აწილი უკვე მიფრინავდა ტფილისისკენ 180 კილომეტრის სისწრაფით საათში. აწილი „იუნკერსის“ კაბინაში ნერვიულობდა, სულ საათს დასცქეროდა.

— თორმეტ საათსე უთუოდ ტფილისში უნდა ვიყო, — ჰფიქრობდა ის და უკულოდ იცქირებოდა კაბინის სარკეში.

ზურაბ დანიშვილი დახელოვნებული მფრინავი იყო. მან სახელი გაითქვა ჯერ კიდევ ომიანობის დროს, როგორც მფრინავმა. ზურაბს მაგრად უჭირავს საჭე. მის გვერდით ზის მისი თანამემწე ნიკო. ზურაბმა იცის, რომ აწილს ეჩქარება. იცის ეს და ამიტომაც უდიდესის სისწრაფით მიასრიალებს მანქანას ღრუბლების სივრცეში. უცბად ჰაეროპლანის ძრავმა ფეთქვა დაიწყო. ზურაბს ელდა ეცა, ნიკოს გადახედა. ძრავი ფეთქვას კანავრობს. „იუნკერსი“ შეტორტმანდა ჰაერში. ზურაბს

მაგრა უჭირავს საჭე. გაფითრებული ნიკო ცდილობს მისვლეს მანქანის ჭირვეულობის მიხედვით.

— ბენსინის ძლიე გამსკდარა. ბენსინი აღარ ახწევს ძრავში, — ძლიევს ვაგანა მან სურბანს.

ამ სიტუაქონთან ერთად ნიკო ვაცცებული სურბანის თვალწინ ვადაძვრა ზერთლანის ფრთასე.

ნიკომ სელებით შეაერთა ბენსინის გამსკდარი ძლიე.

საძინელი წამებია... თუ ნიკო ვერ შეიძვრებს თავს ატორტმანებულ აერთლანსე, დაიღუპება, და დაიღუპებიან სსვებიც.



აი ეს პატარა ბიჭი, ჩვენ რომ ვადავარჩინა ზეშე ვადაჩეხას.

მძლავრად უჭირავს სურბანს საჭე, წონახწორობას იკავებს... ბოლოს ნიკოს სურბანს ვასწრა...

ძრავი თავისუფლად ამოდრავდა... სურბანსა დაძმუიდებით ამოიხუნთქა და საჭე დასაშეებად ვადასწია.

არჩილი ატეობს არახეყულებრივ მდგომარეობას თავის კაბინაში. იგი ღელავს... თავს იკავებს.

აერთლანი ნელ-ნელა ეშეება დედაძიწისკენ.

*
*
*

ლექსომ აღტაცებულმა მიიბრინა, სხდაც ზღანური დავაზ-
და. ბილო, გულში ჩაიკრა. სწორედ ამ დროს ჭაქრში ნაცნობი
ზუსუნნი კაიხმა. ლექსომ ცისკენ კაიხედა. რკინის ჩიტი მო-
ფრინავს, ახლოვდება, მალე თავს გადააფრინდება კიდეც. ლექ-
სოს სურს კარგად დაინახოს, თუალებს ძალსე აჭექტს.

ხედავს, როგორ შეტორტმანდა რკინის ჩიტი ერთხელ...
ორჯერ, კიდევ. გაკვირვებული ლექსო მზად არის მარტო თვა-
ლებად გადაიქცეს. რკინის ჩიტი აღარ მოფრინავს ისე ღა-
ღად, როგორც მას სხვევია. მისი ზუსუნნიც რაღაც სხუანაირია.
ტორტმანობს, თანდათანობით მიის ეშვება. ლექსოს ერთბაშად
ელვასავით ერთმა ასრმა გაჭკრა.

ამას ჯერ კიდევ ნათლად ახსოვს, თუ როგორ გაისრიალა
მისმა ზღანურმა ჭაქრში, შემდეგ როგორ შეტორტმანდა და რო-
გორ დაეშვა ბაღასებში. ეს რკინის ჩიტი სწორედ ამგვარად
ტორტმანებს.

— მამ ესეც დაეცემა... ლექსომ არ იცის რა ჭქნას. მას
სურს როგორმე უშველოს. მაგრამ როგორ?

აი, რკინის ჩიტი უკვე ახლო არის, განავრდობს ტორტ-
მანს, ცახცახებს.

ლექსო მიბრინს იქათკენ... მაგრამ ჩიტმა შესწვევიტა ტორტ-
მანი, კაიხმა ზუსუნნი და უკვე უზარმაზარი, თითქმის დაშვე-
ბული, სწორედ ლექსოსაკენ მოექანება. ლექსო ხედავს ბორბ-
ლებს, რომლებითაც რკინის ჩიტი მიბრინს მიწაზე.

მაგრამ ლექსო ჭხედავს აგრეთვე იმს, რასაც ვერ ხედავს
რკინის ჩიტი აი, სწორედ ლექსოს წინ დრმა დეღეა, და თუ
ჩიტი ვერ შეხერდა, შიგ ჩაიხეება.

ერთ წამს შემდეგ ლექსო გაეკანა მისკენ, ხელებს აჩხევს,
ვეირის, ღრიალებს:

— გახერდი... გახერდი...

რეინის ჩიტი სწორედ ღელის ნაპირას შეხერდა. ერთი შტკაველი კიდევ—და იგი ჩაინეხებოდა შივ.

ჩიტი სდგას, ცხსცხსებს, სუსუნი ნელ-ნელა სწელება, უცნაური ბორბალი მის ცხვირზე სწვევტს ტრიალს, და გაკვირვებული ლექსოს თვალწინ ბორბალი გრძელ უცნაურ ჯოსად გადაიქცა.

ზურაბი, ნიკო და არჩილი ჩამოხტენ მიწასე. ნიკო მებარბაცდა, ზურაბს რომ ხელი ან მიეშველებინა, წაიქცეოდა. დონემინდილი დაეშვა ბალახსე.

არჩილმა მაკნად ჩამოართვა ხელი ზურაბს.

— თქვენ ნამდვილი ვპირობა გამოიჩინეთ.

— არა, მე კი არა, ნიკომ. და ზურაბი მოუყვა არჩილს თავგადასავალს.

ლექსომ უკვე გადალახა ღელე და შორიდან გამტკრებული სინჯაუდა აეროზლანს. მას ხელში თავისი ჰლანური მაკნად უჭირავს და ოსტატის თვალით ადარებს მათ ერთმანეთს...

ზურაბმა ჰირველმა შეამჩნია ლექსო.

— აი ის სოფლაელი ბიჭი, ხვენ რომ გადაგვარჩინა ხვეში გადახესას.

სოფლაელე მაც დაინახეს შორიდან, თუ როგორ დაეშვა აეროზლანი მინდორზე. ბევრი მათგანი გამოეშურა მისკენ, წინიკაც მათში ვრია. ზურაბი და ნიკო შეუდგენ ძრავის შეკეთებას, არჩილი მიუხლოვდა ლექსოს, დაუწყო გამოკითხვა. მან შენიშნა ხელში უცნაური საგანი. გამოართვა. არჩილი გაკვირვებული ატრიალებდა ხელში ლექსოს მიერ გაკეთებულ ჰლანურს.

— ეს შენი გაკეთებულია?

ლექსომ მორცხვად თავი დააქნია.

ის იყო ზურაბი მიწასე ჩამოვიდა, როდესაც არჩილმა დაუქმას:

— ზურაბ, ნახე ამ ჰატარა ბიჭის გაკეთებული ჰლანური. ზურაბმაც გაკვირვებულმა აიღო ჰლანური ხელში, დიდხანს

ატრიალებდა, შემდეგ ჭაერში გაისროლა. ზღანერმა ღამისად გაისროლა ჭაერში და თითქმის გადააფრინდა სუკს, შემდეგ შეტორტმანდა და შიკ ჩავარდა.

— გასაკვირველია. ეს ბაჟში დიდი განძია;—სთქვა ბოლოს მან. კლეხები უკუ მოახლოვდნენ. სალაში მისცეს. ნინიკამ შენიძნა ლექსო.

— ბიჭო, ვერა ხედავ, ნახარი სედ წასულა? გასწი მალე-აქ უშენოდაც ბევრნი ვართ.

საწუღამა ლექსომ თავჩაქინდრულმა დააჩინა წასულა, როდესაც არჩილმა ხელი მოჭკიდა.

— ეს შენი შეილია?—ჭკითხა ნინიკას.

— არა, შენი ჭირბი, ხედი შენახირე განლაგეს, ობოლია.

სურაბის და ნიკოს ხელმძღვანელობით კლეხებმა გამოატრიალეს აეროზღანნი და ველზე გამოიუფანეს.

არჩილი და სურაბი ერთმანეთს რაღაცას ელაპარაკებოდნენ.

— წავიუვანოთ. ნიჭიერი ბაჟია. ავაქიმი იშვილებს. ვინ იცის, იქნებ რა გამოვიდეს ამისგან,—სთქვა არჩილმა. სურაბი დიდილით მიახერდა ლექსოს.

— ლექსო, კინდა ხეწთხ წამოხვიდე? აეროზღანების გაკეთებას ისწავლი, კინდა?.

ლექსოს გაბრწყინებული სახე და სიხარულის ცრემლებით სახეზე თვალები თანხმობის უტყუარი ნიშანი იყო.

— მხად არის,—დაიბნა ნიკომ, რომელიც აეროზღანის ახლო ფუსფუსებდა. არჩილმა შესვა ლექსო კაბინაში. სურაბი აფოფხდა თავის ადგილზე. ნიკომ დაატრიალა პროპელერი და მარდად შეხტა სურაბთან. აეროზღანი ასუსუნდა, ჯერ ნელა, შემდეგ მსწრაფლად გაგორდა მიწასე, ხანად შეისრიალა ჭაერში და ღაღად მიიძღა ცის სივრცეში. ნინიკა ზირდალეული შესცქეროდა ცას.



ზაფხული

ჩამოცხა... მზისა სსიუები
იკბინებიან მწარეთა;
რადღი წკრიდლით ჩამოსდის
ვევლას შინა და გარეთა.

ზაფხულის სილი დაძწიფდა,
თუთა, დამასნი, ბაღიო,
ჭანჭური, ქლიაფ-აღუზა,
შინდი და აღუბაღიო.

თაფს ევლებიან ბაჟუები,
ზირს ისეფლებენ ამითა;
ზოგი ხეჲე ზის, ზოგი კი
ტოტებს შირს იწევს კავითა.

ბებიან თიკო ბოსტანში
დაფათურაობს მარადა;
კალათებს ავსებს მწვანდით,
ოჯახში მოსასმარადა!..

ქიმიური ომი ტფილისში.

22 მაისის დღიდან ტფილისი მშენებელი მსიანი დღით შე-
 სება. მრავალი საღისეო გამოფენილიყო ფართო ზონისექტზე.
 ქუჩები სიმძიმისაგან წყლში იღუბებოდნენ. უველას სიმძიარუ-
 ლე აღბეჭდოდა სახესე და იმედინადა მისწერებოდნენ მოძრავ
 ზიონერთა რაზმებს.

დღეს ტფილისი ემსადება „ომისათვის“.

უველასათვის ნათელია, რომ მსოფლიო ბურჟუასია უოველ
 მოხერხებულ დროს შეეცდება დაესხას თავს ჩვენს რესპუბლი-
 კას და განადგუროს. ამისათვის მსოფლიო ბურჟუასია გაფაცი-
 ცებით მსადებობა, იგონებს ახალ-ახალ განმანადგურებელ ია-
 რადებს და საშუალებებს. რასაკვირველია, ჩვენც, ჩვენი სოცია-
 ლისტური საბჭოთა რესპუბლიკების მშრომელი მოსახლეობა,
 გულზე ხელდაკრეფილი როდი ვიქნებით. ჩვენ ომი, სისხლის
 ღვრა არა ვკსურს, მაგრამ, თუ თავზე მოკვანხევის, ჩვენც ია-
 რადს მოკვიდვით ხელს და უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე
 დაუცავთ ჩვენს სოციალისტურ რესპუბლიკას. ამიტომ ჩვენც
 უმსადებით თავდაცვისათვის და არაწინ არ მიუცვით უფლებას, რომ
 აგვაწიოკონ, ააწიოკოს ჩვენი დედები, ძმები და დები.

ქუჩებში გამოხდნენ ქიმიური რაზმები, რომელნიც აწუბ-
 დნ თავშესაფარებს საომარი გასქებისაგან დასაცავად. ავერ სე-
 ნიტარული რაზმები, შეიარაღებულნი დასარაღებულთათვის ზირ-
 კული დახმარების აღმოსაჩენად საჭირო უველას ნივთით, რო-
 ძელთაც დაიკავეს ადგილი ქალაქის სხვადასხვა რაიონებში.
 სრულ 11 საათსე გაისმა ქარსების საუვირების სმა, რომელ-
 მაც ამცნო ქალაქს „მტრის“ აერთაღანების მოახლოვება. ამა-
 ვე დროს გაისმა სარბასების ვრიალი... კოჯორის გსიდან,
 საბურთალოდან და არსენალიდან უშენდნ უშმარებს აერთაღა-
 ნებს.

რუსთველის ზრასექტი მოყენილი იყო ქიმიური ეუმბარე-
ბით და მთლიანად დაიფარა კვამლით ისე, რომ აღძვიანი კე-
რაფერს ამხნევდა ერთი მეტრის მანძილზე.

ამეშავდა მილიცია, ქიმიური სანიტარული რაზმები, მესხ-
ძრენი. უკვლანი შეიარაღებული იყვნენ ნიღბებით და საძე-
შაოს მარდად ასრულებდნენ: კასებისაგან „დასარაღებულნი“ მი-
ჯეგვდათ თავმესაფარში.

მესხძრენი ცეცხლს „აქრობდნენ“ იმ ადგილებში, სადაც გა-
ხნდა ხანძარი „მტრების“ ეუმბარების გადმოყრის დროს.

ამმა ნახევარი საათი გასტანა, რის შემდეგ ქალაქმა ჩვე-
ულებრივი მხიარული და მსიანი სახე მიიღო. „მტრების“ ბე-
რობლანები დაბრუნდნენ უკან და ქალაქს გადმოაფარეს აკვი-
ქიძის—თავდაცვის საზოგადოების—მოწოდებები.

დასასრულ გაიმართა დიდი მიტინგი... ტრიბუნიდან ამხ-
ფილიძე მას არაძემ შემდეგი განაცხადა: ამხანაგებო! სა-
ბჭოთა მთავრობა ცდილობდა და ცდილობს უკვლამ სადაც სა-
კითხი მშვიდობიანი გზით მოაგვაროს, მაგრამ ბურჟუაზიულმა
ქვეყნებმა თუ ჩვენი გასრესა მოინდამეს, მოინდამეს სისსლის
დურის მოწუბობა, ჩვენც იძულებული ვართ თავდაცვა ვაწარ-
მოთ. ამავე დროს არ არის აცილებული თავიდან ომის საშიშ-
როება. ამიტომ საბჭოთა ქვეყნების მშრომელნი, დიდი და ზატარა,
ეოკელთვის მხად უნდა იყვნენ ომისათვის. უკვლამ მშრომელმა
უნდა იცოდეს ომის წესები და თავდაცვის საშუალებანიო.

სიტყვა მქუსარე ტაშმა დაჭყარა.

სწორედ ამ მიხნით იყო მოწუბილი „ომი“ ტფილისში.

ზინერ-რაზმებმა ჩაიარეს მუსიკით, წითელი დროშე-
ბით და გაიმხოდნენ: „გაუმარჯოს სოციალისტურ საბჭოთა
რესპუბლიკათა კავშირს! ძირს სისსლის მსმელი ბურჟუაზია. კავ-
მარჯოს ჩვენს თავდაცვას და ჩვენს სიამაყეს—წითელ არმიას და
ფლოტს“.

ასე დასრულდა „ომი“.



F 1929

პიონერების მარში

წინ მიგვიძღვის ბარაბანი
და დავდივართ მთა და ბარად,
რომ ერთმანეთს მივცეთ ხანი
და დაეძახოთ: **მზად ვართ
მარად!**

ჩვენ ქარხანამ გამოგვზარდა,
ჩვენ მუშურმა გვშობა კერამ,
და ამ ქვეყნად მუდამ მზად ვართ
ხალხს შევწიროთ გულის ძგერა!
წითელ დროშის ელვარებამ
ჩვენს ძარღვებში დაიბუღა;
არ გვაშინებს მღელვარება
და ბრძოლისთვის **მზად ვართ
მუდამ!**

გულში ლეივის ქარხნის ბოლო,
განათლებას ვხმარობთ ფარად,

რომ აღგვზარდეს მტრეშთან
ბრძოლით,
რომ წინსვლისთვის **მზად ვართ
მარად.**

ჩვენ, მომავლის ყვაილეები,
მთელს სამყაროს გაეშლით ვარ
და,

წინ ვასწიეთ, ყმაწვილებო,
და ბარაბანს დაჰკათ მარდად!
ვერ შეგვვარყევს მტრების ბრაზი!
შორს მუქარა, ძილი კმარა!
სწორი არის ჩვენი ხაზი
და ბრძოლისთვის **მზად ვართ
მარად.**

ჩვენს ხელშია ცოდნა-სწავლა,
სიმკვირცხლე და ვარჯიშობა;

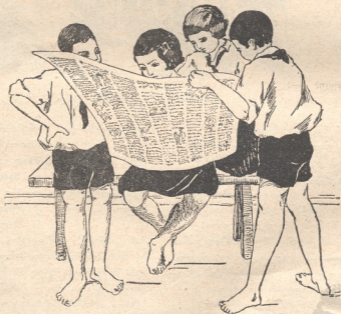


დროშას ვხმარობთ ძვირფას
 წამლად,
 რადგან დროშამ ქვეყნად გვშობა.
 ყველა ქვეყნის წამებულნო!
 გამოფხიზლდით, ძილი კმარა!
 ახლო არის ტანჯვის ბოლო,
 და ბრძოლისთვის მზად ვართ
 მარად.

წუთითაც არ შეგვაშინოს
 მტრების ღრენამ, ჟორის გულამ,
 ჩვენს გულში ხომ ცეცხლი
 ქანავს

და ბრძოლისთვის მზად ვართ
 მუდამ!
 დე. ქვიც-ნა ძველი, მრუდე
 გადიქცეს ნიაღვარად,
 რო. წაღეკოს ტანჯვის ბუდე
 და ვისურთქოთ ტკბილად მარად.
 დავისვენებთ მხოლოდ მაშინ,
 როცა ხმელეთს გავშლით ფარდად;
 ასეთია ჩვენი მარში,
 რომ შევებისკენ მივქრით მარდად.

მ. კუკავა.





ყოჩალი მისა.

— დედა, დედიკო... არ გესმის? — შხარულად წამოიძახა ახლად გამოღვიძებულმა მისამ.

— რა იყო, შვილო, რა ადრე გამოიღვიძე?

— დედიკო, გუნაცვალე, დღეს წავალ ზიონერებთან, უნდა ვუყურო, როგორ ვარჯიშობენ. სომ გამოძეებ?-სიხარულით ჩამოეკიდა მისა დედას კელსე.

— მოიცადე, ხემა ბიჭიკო, ჯერ ადრეა, მსე არც კი ამოსულა, — აღერსიანად უთხრა დედამ.

— არა, დედა, გუშინ თქვეს, ადრე მოდითო. წავალ, ჭა?

— დედაკაცო, რაღა არ იძლის, ჩაცვი, ასაუსმე და გაგსაზნე. წავიდეს, რასაც არაფერს არ ისწავლის, სო არაფერს არ დაკარგავს? — უთხრა ცოლს თომამ.

— ქა, შენც რო უკვერებ წავიდესო, ამოდეხა ურეში, ცხენი და კიდევ რა არ დადის ქუჩებში, ერთიც ვნახოთ, მას დგენ. შერე რაღა ვუეო?

— არა, დედიკო, ნუ გეშინია, გზის ნაპირას ვივლი.

— მამ ადე, მოიტანე ტანისამოსი, ჩაკაცმე და წადი.

მისა შხარულად წამოხტა, გაექანა ტანისამოსისაკენ, მგერამ წინ გადაეღობა წელის სურბა, წამოჰკრა ფეხი და დაღვარა წეალი.

— ერიჭა, ახლავე ეძვრე ცელქობ და გსაში რადღას იხამ?

— კარგი, გაიქე და ზირი დაიხანე.

— საზონი სად არი, დედა?

— საზონი კი არა, ის არ გინდა!..

— არა, მაძილო, იქ შეუბნებოდენ, საზნით უნდა დაიხანოთ ზირიო, უნდა კბილები გაძოიწმინდოთო...

— აჭა, მსად ვარ.

— წადი, შეილო, და ერიდე ხიფათს, არაფერმა არ გაგ-
 ჭელიტოს.

დაარიგა დედამ მიხა.

— დედილო, არაფერი არ გამჭელებტს. დედილო, ფანჯარ-
 ნასთან რა წითელი ბანტი ჰქვიდა, მოძაბი ევლსე, ევვლას
 წითელი ბანტი აქვს.

— არა, შეილო, ჯერ ლენტე არ გინდა, შენ სომ ჯერეთ
 არ ხარ ოქტომბრელებში ჩარიცხული.

— დედიკო, დედიკო... გენაცვალე, მოძაბი ლენტე. ხელმძღვა-
 ნელმა მითხრა, ხავწერო.

დედამ აუსრულა შეილს თხოვნა. მიხამ მიაშურა მასლო-
 ბელ მინდორს, სადაც მოსჩანდენ ზიონერები. დილა მზის სხი-
 ვებით საამურად წითლად ღაზღაზებდა. ზიონერთა დოღს საა-
 მური სმაური გაჰქონდა. ათ-ათად დაეოფილიუვნენ და ვარჯი-
 შობდენ. მიხამ მიაწია დანიშნულ ადგილს. მის სიხარულს სა-
 ზღვარი არა ჰქონდა, როდესაც იგი დაინგადადა ხოლმე გულ-
 სე და დაინახავდა ევლსე წითელ ლენტს.

— ოხ, ჩუენი მიხეილი მოდის! — მსიარულად წამოიძახა
 ზიონერთა კოლექტივის ექიმმა, გაეძართა მისკენ, დაუჭირა ხე-
 ლი და დაუწყო კითხვა:

— დედან ასე ადრე გამოეპარე, თუ გამოგომევა?

— არა, მითხრა წადიო და წამოვედი.

— აი, უახლდ, გიუვარს ზიონერები?

— დიას, ძლიან მიუვარს, მეც მინდა, რო ზიონური ვიყო.

— დიას, ძლიერ უოხადი ბავშია, ექვსი თვეა, რაც ეკ ბავში სულ ბუდამ მაგრე სისტემატიურად დადის ჩვენთან.

— რაძენი წლისა ხარ, მისა?-შეეკითხა ექიმი.

— შვიდი წლისა,— მიუგო მისამ.

— შერე და რაღა გინდათ, აიღეთ და ჩაწერეთ ოქტომბრელებში,— მიჰმართა სოც. აღმსრდელს.

— მეც ვაპირებდი. დავპირდი კიდევ და ამ დანირებას შევესრულებ: ხუთ მინეილს დღეს ჩავეწერ.

— შერე, იცი, მისაკო, რომ ოქტომბრელი უოველთვის კარგი უნდა იეოს? არ უნდა აწუენინო მშობლებს, სასწავლებელში კარგი მოწაფე უნდა იეო, გოვეარდეს შრომა, სისუფთავე.

— მიუვარს. მე ეკ, უველაფერი ვიცი. მე უოველთვის მაგრე ვიქცევი.

კაიხმა დასასვენებელი საევირის უეუენი:უუ—უუ—უუ. ზიონურებმა მწკრივებს თავი მიანებეს და მისასკენ გაეშურენ.

— არის თუ არა კარგი ბავში მისა, ზიონერებო, რომ მივიღოთ ჩვენთან?

— დიას, კარგია, კარგია,— იგრაღეს ზიონერებმა.— მისა ჩვენისთანა გლესის ბეილია, მისა მამაცია.

უეეე აღსრულდა მისას გულის ნადები.. ზიონერები დაიძალენ მინ წასასუღელად. მისამაც მოჰკურცხლა სახლისაკენ, რომ ესარებინა დედისთვის ოქტომბრელების რიგებში ჩაწერა.

ვანო მათიაშვილი.



კატარა მოწყვლის წერილი დედას.

ჩემო შეიშვენიერო დედილო,
 მამას უთხარი სალაპი,
 ბუბიას ხელზე აკოცე,
 არ დაძიტოვო არავინ.
 მესობლის ბიჭებს უთხარი,
 ძაღვს ჩამოვა ალექსი,
 დედა! ბოხოლა ნიკორას,
 კოსოვ, არ მოაკლო ალერსი.
 ჩემი შურიას ლეკვები,
 ალბათ, დასრდილი არიან,
 ალბათ, კარგა კუთანი
 მამამ, სახსავი დარია.
 მე აღარ ვიყო კუთანში,
 ნიკორას მესრედ არ ვუვადე?
 რა გაეწეობა, ასედა რომ
 სულ სხვაა ჩემი საუბრე:
 აქ კოლექტივში მიმიღეს,
 ჰიონური ვარ რჩეული.
 არ დაძიევიყო, დედილო,
 სოფლიდან გამოქცეული.
 დღეს სულ სხვა ბიჭი შეიქნა
 შენი ალექსი ჰატარა.
 ვერ დაივიწყებს მენს ალერსს,
 დღესაც რომ შეკრდით ატარებ.



მანში გამოძიებენ,
 სოფელს მოვცოცხავ სძაურით,
 ჩვენ მდინარესე ეოველდე
 გადავალ წუაღში თაურით.
 მამას გავუვები უნაში,
 სარებს მოუუტან ჩაღასა,
 ტოლებში ლასტი გავმართო,
 დავატრიაღებ ჯარასა.
 მესობლის ბიჭებს უთხარი,
 მადე ჩამოვა აღუქსი.
 დედა! ბოჩოლა ნიკორას,
 კთხოვე, ან მოაკლო აღუერსი.

ე. შ.





ჭიანჭველას ლოში

ტუის ნაპირს ჭიანჭველების დიდი ბუდე იყო. მრავალი ჰატარბო ოთახით იყო სავსე ეს ბუდე.

ერთ ოთახში თავის ჰატარბო აკვანში—ჰარკში—იწვა ნორჩი ჭიანჭველა. მისი გარეთ გამოხველის დრო დადგა, და ისიც შეუდგა ნელ-ნელა თავისი ჰარკის ღრუნას.

კაციგანა სმზურობა მისმა გამდეღმა ჭიანჭველამ და მივიდა დასასმარებლად.

გამომჰრა ნორჩი ჭიანჭველა. გამდეღმა დათოვლიერა ის, კაღოკა და სოქვა:

— დასე, რა უოჩიღია. კარგი მუშა გამოვა. აბა, წადი ახლა, ხემო კარგო, ისეირნე, რამდეინც გინდა, მე კი არ მცაღია: სხვებს უნდა მიჰსედო.

ახალგაზრდა ჭიანჭველა ჰირველად გამოვიდა ბუდედან და განცვიურებინაგან ჰირი დაღო.

ჭიანჭველეთი შემაღლებულ ადგილას, მისი კულსე იდგა, და ირკველივ ცაცხვები და ნამჰეები ხარობდა. საითაც არ გა-

ინედავდი—უველგან მუშაობა იყო განსაღებული. მუშა ჭიანჭველები ისე ღარბობდენ, ფუნფუნებდენ—თვალები აუჭრულდა.

მოუნდა ნორს ჭიანჭველასაც მუშაობა, ტვირთის გადასიღვა, მშენებლობა, მაგრამ კი არ იცის, როგორ შეუდგეს საქმეს. ამოაჩინა ხატარა ბილიკი და გაიქცა. მირბის, უხარია, უველადყრი ასაღია მისთვის, ეველადყრის დათვალადერება ენატრება.

ხედავს, მოდის მისკენ ბებერი ჭიანჭველა. მოდის ნელ-ნელა, ძლივს მოათრევს ფეხებს. ეტუობა, დიდი გამოცდილი მოსუცია. მივიდა მასთან ასაღვასრდა, დასუნეს ერთმანეთი, უღვაძები დაუცმაცუნეს.



ასაღვასრდა ჭიანჭველამ გვერდ-გვერდად შემოუბრა ბებერს. გადაუსვია იქით, თან გვერდსე უუერებს: არაფერი კი არ მაგნოს სურგიდან ბებერმა, ვინ იცის, რა აქვს გულშიო.

ისიც-იყო უნდა გაქცეულიყო, რომ ბებერი უცებ შეეკითხა:

— საით მირბი, შე ეშმაკო? განა ვერა ხედავ ვინ ზის იქ ხეზე?

გაისედა ასაღვასრდამ მისკენ, ხედავს: ვიღაც კრძელი, ფროთოსანი ზის ხეზე. ფროთებო გამჭვირვალე აქვს და მხეზე ბრჭვეინავს. ზის, არ ინბრევა, თბება.

— ვინ არის, ძია, ის?—ეკითხება ასაღვასრდა.— უჰ, რა საძინელია!

— ეს კი არაა საძინარი: მთელი დღე ასე ზის უძრავად, დამე დაფრინავს. მაგრამ რაკი აქ ზის, ეს იმას ნიშნავს, რომ აქ სადმე, ასლოს, მაგისი შვილებიც არიან. შენ იცი, რა ჭქვიან მის შვილებს? არა? იმათ ჭქვიან ჭიანჭველას ლომები.

— ლომები, ძია? მერე რატომ ეძახიან ასე?

— ტყუილად
 სომ არ დაარქ-
 შკვდენ. ლომები
 ნიშნავს ლომებს
 და ეს არის.



— შერე რა, ისინიც დაფრინავენ?

— არა, ფრენით კი არ დაფრინავენ. იმათ ფრთებიც კი არა აქვთ. მაგრამ შერე ჩვენ რა. შენ ჩვენ ჭიანჭველეთში, ბავშვების ოთახებში, ჩვენი შურები ვინახავს? აი, ამ ფრთოსან-საც თავისი შურები—შვილები—ჭეხვს და ვაი იმ ჭიანჭველას, რომელიც ამ შვილებს ჩაუვარდებათ ბრტყალებში. ბევრი შენისთანა დაუდგროძელი ცელქი, რომელიც შე არ მიჯერებს, გაქცეულა იქით ამ ბილიკით, მაგრამ შინ ბ. ვრი აღარ დაბრუნებულა.

— მამ სჯობია, მია, რომ სრულიად არ წავიდე იქითკენ.



— აბა, იქით როგორ არ უნდა წახვიდე, სულელო, იქით, ცოტათი დაშორებით, ჩვენი ძროხები—ბალახის მდილები—ცხოვრობენ, იმათ კი ტკბილი რძე აქვთ. ვაიზრდები, თვითონ ნახაე.

ძალიან მოუნდა ახალგაზრდა ჭიანჭველას ტკბილი რძის მირთმევა.

— მამ როგორ უნდა გავიდე იქითკენ, მია?.. ძალიან მინდა რაღაც ის ტკბილი რძე.

— არ შეიძლება შეთქი, გეუბნები, არა! მაგრამ შენთან სა-
 ლაპარაკოდ არა მცალიან. წადი, საითაც გინდა, მაგრამ რაც
 მოვივა, შენ თავს დააბრალე, ჩემო კარგო.

„წავალ,— ფიქრობს ახალგაზრდა:— სომ მიდიან სსკები“.
 გააქნია თავი, შეიკუნტრუმა და გაიქცა.

სილიან მოედანსე გამოვიდა. არავინ არ ჰხანს, სილა კი
 ისეთი კარგია, თბილი, ფერადი სილის მარცვლები ჰგორავს
 ფეს ქვეშ, სრამასრუმი განქეთ, ბრჭყვიანლებენ შხესე, თვალს
 სჭრინან...



მიდის ჭინჭველა სილაზე, ხან ერთ სილის მარცვალს გა-
 დაბრუნებს, ხან მეორეს, ხან იქით გადაატრიალებს, ხან აქეთ.
 გაერთო სილაში თამაშით და სულ დაავიწყდა მოსუცი ჭინჭვე-
 ლის სიტყვები.

უცებ შედავს, ცოტათი გვერდზე მობობდავს ვილაც ნაცარა,
 სქელი, თავზე ორი დიდი ბრჭყალი აქვს. უკან-უკან მობობ-
 დავს, მახვილი მუცლით სილას სთხრის, ცალ მხარეს ჰერის,
 წრეს აკეთებს.

„რა უცნაურია?— ფიქრობს ჭინჭველა,— მივალ ახლოს,
 ვნახავ, რას აკეთებს“.

მიუახლოვდა, უეურებს.

მოხონჯის ნაცარა, სთხრის სილას, წინა თათით სილას თავს
 იქით იურის, მერე თავის გაქნევით მიწას განსე შორს ჰერის.

ინახა, ინახა ერთ მხარეს, შემდეგ მეორე მხარეს დაიწყო
 ხოსვა, მეორე თათით დაიწყო სილის თავზე დაურა და მეორე

მხარეს გადასროლა. თხრილი თანდათან დარკვალდა და გაფართოვდა.

ჩქარა თხრილის ძაგიერ რეკალი ორმო გაკეთდა, ნაცარი კი კიდევ ტრიალბს შიგ და ჭურის სიღას ირგვლივ. ორმო უფრო და უფრო ღრმა გახდა; ნაცარი ასლა სულ მის ფსკერზე ფუსფუსებს.

ვეღარ მოითმინა ჭიანჭველამ, აცოცდა ქვასე, შედ ორმოს ზირას, და იქიდან ჩაიხედა შიგ.

ამოუთხრია ნაცარას ღრმა ორმო და შიგ ტრიალებს. უცებ... საღდაც დაიკარგა. მარტო ბრჭკალები-ღა დარჩა ამოხრილი...

მოინდომა ჭიანჭველამ ქვიდან ჩამოსვლა, მოიხედა უკან და შიშისგან გაშეშდა.

მობაჯბაჯებს ზირდაზირ მისკენ უსარმსარი, საშინელი მსუცი, ბრჭკვიალა და ლურჯი.

მოსოსავს, ქმინავს, სიღას ფეხებით სთხრის და იქით-აქით ჭფანტავს.

შიშის კანკალმა აიტანა ჭიანჭველა, არ იცის, რა ჭქნას. საშინელი მსუცი კი უახლოვდება და ესეც არის უნდა გასრისოს.

გადმოხტა. ჭიანჭველა ქვიდან და ზირდაზირ ორმოში კი ჩავარდა ნაცარასთან.

და ნაცარი კი, რომელიც ორმოში იჯდა, სწორედ ჭიანჭველას ლომი იყო...



ამომრავდა ბრჭყალები და ეს-ეს არის უნდა ჩაიკდოს სელ-
 ში ჭიანჭველა. ჭიანჭველა ეცა ორმოს კედელს და მიცოცავს
 ძაღლა, მაგრამ სილა ჩამოექცა ფეს ქვეშ და ჭიანჭველას ლომ-
 ძაც დაუძინა ქვევიდან სილა. მოკორავს სვევიდან სილის მ-
 რცვლები და მოაქვს ქვევით ჭიანჭველაც.

სვევით ვი ორმოს ნაზირსე ლურჯი, საშინელი მსევდი და-
 ეხეტება.

აიღო ჭიანჭველას ლომმა სილა და ესროლა ჭიანჭველას.
 მოხვდა სილა ჭიანჭველას ფეხებში და ჩამოკორდა ძირს ზირ-
 დაზირ ლომის ღია სახაში.

მაგრამ ჭიანჭველას საბედნიეროდ ჩავარდა ძირს ლურჯი,
 საშინელი მსევდიც—ნესვის სოჭო.

ჩავორდა ძირს, კინაღამ ვაჭელიტა ჭიანჭველა და ზირდა-
 ზირ ჭიანჭველას ლომს დაეცა თავსე.

ეცა ბრჭყალებით ჭიანჭველას
 ლომი სოჭოს ფეხში.

სოჭომ ცოფიანივით დაიბ-
 სუილა, ვაძალა ფრთები და
 ავარდა სვევით ორმოდან. ორ-
 მოში ქარი დატრიალდა და სი-
 ლის კორიანტელი დადვა. მოუ-
 ლი ორმო მიანგრ-მოანგრია
 სოჭომ ფრთებით.



ჭიანჭველა არც მკვდარია, არც ცოცხალია.

ვაიწია სოჭომ და ამოფრინდა ორმოდან. ჭიანჭველას ლო-
 ში, როკორც ჩააფრინდა ფეხში, ისევ ისე დარჩა სვედ ჩამო-
 კიდებული და ჩამოკონწიალებული აჭვეა სვევით.

დაინახა ჭიანჭველას ლომმა, რომ ვერას ვააწუბოს სო-
 ჭოსთან, ვაძალა ბრჭყალები და ჩამოვარდა ზირდაზირ მიწაზე,
 მაგრამ მკორე ჭიანჭველას ლომის ორმოში ჩავარდა. არ და-
 ინდო მან თავისი ძმა, ჩათორია სილაში და გამოსწუწნა.

წავს ჭიანჭველა ორმოში, სილაში ჩაყვლი.

უცებ ვეჭვავფერი დაწუნარდა. არც ხოჭო, არც ლომი.

შეუდგა ჭიანჭველა ორმოდან ამოსვლას. ამოცოცდა, გაისწორა დათოქვილი ფეხები და ნელ-ნელა გასწია შინისაკენ.

მიდის, მიკოჭლომს, კინაღამ ტირის: სტკივა ვეჭვავფერი, ეშინია, გონება ვერ მოუგრეფია.

გაიარა ცოტა, სედავს, რაღაც ამოვარდა სილიდან და ზირ-დანირ მისი ფეხების წინ ზღართანა მთადინა.

ეს ხომ მისი მტერია—ჭიანჭველას ლომი—მკვდარი, სრულიად გამოუწუნული. იქვე სსვა ორმო დაინახა, და მიკ ბრჭყალები მოსწანს.



ჭიანჭველასთვის ცხადი იყო, რომ ჭიანჭველა კი არა, ღვიძლი მძაც კი არ ებრალეებათ ჭიანჭველას ლომებს. მოიკრიბა, რაც ძაღ-ლონე შესწევდა, და ვაჭკურცხლა შინისაკენ. გამოვიდა ბილიკსე და დაინახა თავისი მშობლიური ჭიანჭველეთი. მხოლოდ აქ იკრძნო მან, თუ რა უბედურებას დაახწია თავი. ძრთაღია, დათოქვილია, მაგრამ ცოცხალი ხომ ვადანხა!



მთელი თავისი ჭიანჭველური გულმკერდით ამოისუნთქა, მწუნარებისა და სისარულიც ცრემლებით ატირდა და გაიფიქრა თავისთვის:

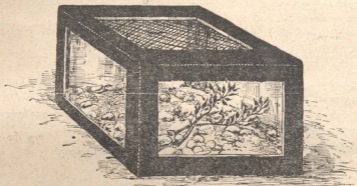
„აჰა, ესეც შენი ტკბილი ტყე!“



ტიკარიში.

ტერაროში ადგილი მოსაწყობია: უნდა გააკეთოთ ხის ეუთი, სიგრძით და სიგანით არა ნაკლებ ნახევარი მეტრისა, სიმაღლე კი შეიძლება ათი სანტიმეტრით ნაკლები, მაშასადამე, $40 \times 50 \times 50$ სანტიმეტრი.

ეუთის კედლები ისე უნდა გამოჭრათ, რომ კედლები 5—6 სანტიმეტრი მანძი დატოვონ. უფრო დიდ კედლებში უნდა ჩაუყენოთ შუშები, დანარჩენ გამოჭრილ კედლებში უნდა გაუკეთოთ ბადეები, როგორც სურათზეა ნახევნები. ფსკერზე უნდა დაუბლოთ ნოყიერი მავი მიწა, ბადიდან ამოტანილი, 5 სანტიმეტ-



რის სიმაღლის ფენა და დათესოთ ზედ ქერი, ღომი, წიწმბეტი, ან სხვა რამ. აქა-იქ უნდა დადვათ სმელი ხავსი, ქვები, ჩაფლათ მიწაში რამე ვანიერი ჭურჭელი წყლისათვის (ჯამი, თუთიის ეუთი ან სხვა). თუ შივ ვინდათ დააბინაოთ ისეთი ცხოველი, რომელსაც წვადივ უყვარს და მიწაც, მაგალითად, ბაჯუი, მაშინ კიდევ არის საჭირო უფრო დიდი ჭურჭელი—15—20 სანტიმეტრი სიგრძე-სიგანით.

ამისთანა ტერაროში შეიძლება დააბინაოთ როგორც ხერხემლიანი ცხოველები, მაგ. ბაჯუი, ხელიკი, ისე უხერხემლონიც: სოჭოები, ციცინათელები, თობა და სხვა.



ბავშვის შემოქმედება

ქარხანაში.

დგებიან მუშები
საყვირის ხმაზე,
მიდიან სიჩქარით
წმინდა შრომაზე.
ქარხანა ბურღება,
იწყებს გუგუნსა,
მუშები ანთებენ
ლუმენლში ცეცხლსა.
გახურდა, გაკხელდა
რკინები ცეცხლზე,
ისმის კაკუნი
ჩაქუჩის გრდემლზე.
კაკუნში იკედვის
ბარ-თოხ-ნამგალი,
არ წუდება გუგუნთ,
ქარხნის გრიალი.
კვლია ვადა გაისმის
ზარის წკრიალი,
ჩერდება ნელ-ნელა
ქარხნის ღრიალი.
დაღლილი მუშები
აქ ისვენებენ
და მერე ისევ
შრომას იწყებენ.
საყვირი უკრავს,
ქარხანა დგება,
დაღლილი მუშა
სახლში ბრუნდება.

პიონერი სერგო სულჩენკო.

სამტრედიის მუშათა
კლუბს.

მე პაწაწა ლექსსა ვუძღვნი
სამტრედიის მუშათა კლუბს,
იმის გამშენიერება
სიტკბოებით გვიხარებს გულს.
ეს შენობა, ეს დარბაზი
ხელოვნების ტაძარია,
მშრომელ ხალხის აგებული,
მუშის ხელით მთარია.

გ. ნალიაშვილი.

განთიადი

მთებზე დაეშვა მზის სხივი,
აქედრდა არემარეო,
მწყემსებმა ცხვარი გარეყეს,
სოფელიც აიშალაო.

ბულბული, შაშვი, მერცხალი
გალობენ საამურადო,
დილის ციგლივა ნიავმა
დაატკბო არემარეო.

მგალობლიშვილი.

ჩემ მოფერინდით თბილ ქვეყნიდან,
დავუბრუნდით ჩვენ სამშობლოს,
და აქ ყველა შეგობრულად
ჩვენ ვიქნებით ყველა ერთად.

შურა ჟღენტი.



თემურ, რა კარგი ბიჭი ხარ,
ცელქი, ლამაზი, ცქრიალა.
მირბიხარ, მისდევ პეპელებს,
მოგდევს შვის სხივი ცაალა.
გადირობენ მინდვრებს კისკისით,
დაჰკრიფავ ფერად ყვავილებს,
გინდება შუქი რიფრაჟის,
თვალებს რომ ახყვავილებ.

მიყვარს დილა, როს იშლება
კორდზე ია, ბალში — ვარდი,
ბუჩქს პეპელა თავს ევლება,
ნამს აპყურებს ცა ლაყვარდი.
კვლავ ცოცხლდება მთლად ბუნება,
გულს ნიაგი ხედება გრილადა,
გაცხოველებს ეს შვენება,
ახალი მშის მიყვარს დილა.

ლ. მეგრელიძე.

გოგი ამ.

მშვედობით, იაღონო!

ჩვენ, პირველ ჯგუფს, ტყბილად მოქიკიკე იაღონი გვეყავდა. ხანდახან ისეთ სამწუხარო ჰანგებს უსტვენდა, გეგონებოდათ ტირისო.

ამ ირთი თვის წინათ მთელ პირველ ჯგუფს თავზარი დაეცა: როდესაც სწავლა გაგვითავდა და შინ წავედით, ჩვენ საყვარელ ტყბილად მოქიკიკე ჩიტუნია იაღონს თურმე მოწყურდა და ბანაობაც მოუნდა. გამოფრინდა თავისი გალიიდან და ჩაფრინდა წყლით სავსე აქვარი-უმში. ბანაობის დროს ჩასძირა დაუნდობელმა წყალმა და გამოასალმა სიკოცხლეს.

მშვიდობით, ჩემო საყვარელო იაღონო, აწი ველარ გავიგონებთ შენს მშვენიერს ჰანგებს.

მშვიდობით, იაღონო, მშვიდობით.

მე-III საცდ. საჩ. სკოლის მე-3 ჯგ. მოწაფე ქაჯანა ხამადაშვილი.

მიყვარს ალაზანი

ერთ ზაფხულის დილას ალაზნის პირას ვიჯექი და ვტკებობოდი. მისი შიდაპოები მრავალფეროვანი ყვავილებით იყო მორთული. ალაზანი მოდუნებდა და წყნარად იავ-ნანას უმღეროდა შირაქის ველს. მალლიდან ოცნებით დაჰყურებდა მწვერვალ-გათეთრებული და კალთებდაზღორმუხტებული კავკასიონის ქედი და მთა გომბორისა. წამოფრქე ალაზნის პირად. ამ დროს რა ლამაზი იყო, რა ნაზი მწვანედ აბიბინებული, მოცქრაილე და მოდულუნე ალაზანი!

მოვიღალე ამ ტურფა სურათების ცქერით და გავუდექე შინისკენ, მაგრამ გული ალაზნისაკენ მრჩებოდა.

მდინარე ალაზანის სათავე ბორბალოს უმთავრეს მწვერვალთანაა. ის იერთებს მდინარე იორს და ორივენი ერთად მიეშურებიან მტკვრისკენ შესაერთებლად.

მიყვარხარ, ჩემო ალაზანო, სულით და გულით!

თინა ხუროძე



— 1927 წ. —

გ ა მ ო ღ ი ს

საუბაწვილო დასურათებული ქურნალები:

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ ზოგელ-
თეფრი მე-XXIII წ.

ძოზრდილ. „პიონერი“ ორკვი-
რეული II წ.

ხელის მოწერა მიიღება წლით და ნახევარი წლით.

}	გადაგზავნით	„ნაკადული“ — ერთი წლით—3 მ. 50 კ.
		ნახევარი წლით—2 მ.
		„პიონერი“ — ერთი წლით—5 მ.
		ნახევარი წლით—3 მ.

}	ცალკე ნომერი	„ნაკადული“ — 35 კაპ.
		„პიონერი“ — 25 კაპ.

მისამართი: ტფილისი, რუსთაველის გამზირი, № 23, სახელგამი (მესამე სართული). „ნაკადული“ და „პიონერი“ რედაქცია. ელსმენი—11—07

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია.
გამომცემელი—სახელგამი.

